riprodukter, til at have lige så meget eller mere voksent kvæg, end det antal malkekøer, som han havde på datoen for indgivelse af ansøgningen om præmie, vedrører kun dette antal og er ikke knyttet til bestemte dyr. Ved overdragelse af de malkekøer, som var til stede på bedriften ved ansøgningens indgivelse, og som gav ret til præmien, overføres præmiemodtagerens forpligtelse til ikke at afsætte mælk eller mejeriprodukter ikke på grund af den skete overdragelse til køberen af disse køer.

I sag 77/79

angående en anmodning, som i medfør af EØF-traktatens artikel 177 af Frankrigs Conseil d'État er indgivet til Domstolen for i den sag, som verserer for nævnte ret mellem

MARIE-LOUISE DAMAS

og

FONDS D'ORIENTATION ET DE RÉGULARISATION DES MARCHÉS AGRICOLES,

at opnå en præjudiciel afgørelse vedrørende fortolkningen af visse bestemmelser i Rådets forordning (EØF) nr. 1975/69 af 6. oktober 1969 om indførelse af en præmieordning for slagtning af køer og for ikke-markedsføring af mælk og mejeriprodukter (EFT specialudgave (anden serie) III, s. 39), samt af Kommissionens forordning (EØF) nr. 2195/69 af 4. november 1969 om gennemførelsesbestemmelser for præmieordningen for slagtning af køer og for ikke-markedsføring af mælk og mejeriprodukter (JO 1969 L 278, s. 6),

afsiger

DOMSTOLEN (første afdeling)

sammensat af afdelingsformanden A. O'Keeffe, dommerne G. Bosco og T. Koopmans,

generaladvokat: J.-P. Warner
justitssekretær: A. Van Houtte

følgende

# DOM

## Sagsfremstilling

I — De faktiske omstændigheder og skriftvekslingen

1. Med henblik på at afhjælpe overskudsproduktionen af mælk har Rådet den 6. oktober 1969 vedtaget forordning nr. 1975/69 om indførelse af en præmieordning for slagtning af køer og for ikke-markedsføring af mælk og mejeriprodukter (EFT specialudgave (anden serie) III, s. 39), hvis gennemførelsesbestemmelser blev fastsat ved Kommissionens forordning nr. 2195/69 af 4. november 1969 (JO 1969 L 278, s. 6). Denne ordning blev ophævet i 1971 ved Rådets forordning nr. 1290/71. Ordningen blev genindført i 1973 og forblev i kraft indtil den 31. december 1974. I 1977 har Rådet ved forordning nr. 1078/77 af 17. maj 1977 (EFT L 131, s. 1) indført en ny præmieordning for ikke-markedsføring af mælk og mejeriprodukter og for omstilling af malkekvægsbesætninger. Denne ordning er stadig i kraft.

2. Ifølge grundforordning nr. 1975/69 samt gennemførelsesforordning nr. 2195/69 er ydelse af præmien for ikke-markedsføring af mælk og mejeriprodukter til landbrugere især afhængig af

— den berettigedes skriftlige forpligtelse til at give fuldt og endeligt afkald på at sælge mælk og mejeriprodukter, herunder vederlagsfri overdragelse af disse produkter, senest seks måneder efter indgåelsen af denne forpligtelse (artikel 6 i forordning nr. 1975/69 og artikel 14, stk. 2, litra b), i forordning nr. 2195/69);

— betingelsen om, at den mængde mælk eller mejeriprodukter, der har været genstand for salg i de tolv måneder, der ligger forud for referencedatoen, svarer til bestemte mindstemængder (artikel 7, stk. 2, i forordning nr. 1975/69).

»Referencedatoen« fastlægges af hver medlemsstat inden for en periode, der på tidspunktet for vedtagelsen af gennemførelsesforordning nr. 2195/69 løb fra 1. september 1968 til 31. august 1969, eller til 30. november 1969 for Italiens vedkommende (artikel 14, stk. 2, litra a)).

Ifølge artikel 8 i grundforordning nr. 1975/69 udbetales præmien, der er fastsat til 200 RE pr. malkeko, i fem rater, idet den første rate på 100 RE blev udbetalt i de tre måneder, der fulgte efter indgåelsen af den ovennævnte skriftlige forpligtelse. Artikel 8 bestemmer i stykke 2, 2. pkt., at restbeløbet udbetales årligt i fire lige store dele,

»såfremt den begunstigede på tilfredsstillende måde over for den kompetente myndighed har bevist, på den ene side, at han har lige så meget eller mere voksent kvæg, end det antal malkekøer, som han havde på datoen for indgivelse af ansøgningen og, på den anden side, at han har overholdt den i artikel 6 omhandlede forpligtelse.«

Artikel 11 i forordning nr. 1975/69 bestemmer:

»Såfremt den i artikel 2, litra a), og i artikel 6 omhandlede forpligtelse i en 5-årig periode at regne fra datoen for indgivelse af ansøgning om præmie ikke overholdes, foretager medlemsstaterne inddrivelse af præmien med forbehold af eventuelle straffebestemmelser.«

Desuden bestemmer artikel 16 i gennemførelsesforordning nr. 2195/69, at såfremt den begunstigede ikke på tilfredsstillende måde over for den kompetente myndighed har bevist, at han mindst har lige så meget voksent kvæg som det antal malkekøer, som han havde på datoen for indgivelse af ansøgningen, foretager medlemsstaterne *inddrivelse* af den første rate af præmien (100 RE).

3. Marie-Louise Damas, der ejer en landbrugsbedrift i Garderon, Bretagne d'Armagnac (Gers), og hendes forpagter, Angelo Arbusti, har i fællesskab den 2. april 1970 underskrevet en anmodning om præmie for ikke-markedsføring af mælk og mejeriprodukter. De har herved bl.a. angivet, at der den 31. august 1969, ligesom på datoen for indgivelsen af ansøgningen, var 23 stk. voksent kvæg i bedriften, heraf 21 malkekøer.

Den 8. april 1970 har Joseph Arbusti, der handlede for Damas og sin far Angelo Arbusti, underskrevet den i artikel 6 i forordning nr. 1975/69 omhandlede forpligtelse til at give fuldt og endeligt afkald på at sælge mælk og mejeriprodukter, herunder at overdrage dem vederlagsfrit, senest seks måneder efter indgåelsen af den nævnte forpligtelse, dvs. den 8. oktober 1970.

Damas har herefter fra Fonds d'orientation et de régularisation des marchés agricoles (herefter benævnt FORMA) modtaget den første rate af præmien for ikke-markedsføring, svarende til 100 RE pr. malkeko, dvs. 11 663,84 FF.

FORMA — der efter en kontrol, som blev gennemført af Direction départementale de l'agriculture du département du Gers, har konstateret, at Damas og Arbusti fortsat har solgt mælk efter den 8. oktober 1970 — har ved eksigibel afgørelse, der blev meddelt de pågældende den 10. marts 1972, inddrevet det nævnte beløb.

Damas har indgivet administrativ klage mod denne foranstaltning og har herefter indbragt sagen for tribunal administratif de Paris. Efter at sagen var blevet afvist ved dom af 15. februar 1977, har Damas indgivet appel til Conseil d'État.

Til støtte for sit søgsmål har Damas anført, at hun og hendes forpagter, Arbusti, ved udløbet af den ovennævnte frist på seks måneder, dvs. den 8. oktober 1970, fuldt ud har givet afkald på at sælge mælk og mejeriprodukter. Damas har herved anført følgende:

— efter at hendes forpagter, Angelo Arbusti, var fratrådt af helbredsgrunde, og hans søn, Joseph Arbusti, var indtrådt i hans sted, har hun, efter faktisk at have udskiftet sin besætning af malkekvæg med voksent kvæg, måttet ophøre med at udøve direkte virksomhed som landbruger, og har måttet sælge sin kvægbestand og bortforpagte sin ejendom, hvilket skete ved kontrakt af 2. august 1971 med tilbagevirkende kraft fra 1. november 1970;

— en del af kvægbestanden blev solgt, bl.a. til Joseph Arbusti, der drev en anden landbrugsvirksomhed for

hende, og en del (10 dyr) forblev i en overgangsperiode i bedriften under tilsyn af den forpagter, der trådte tilbage, og var tilstrækkelig til opdræt af 10 stk. nyindkøbte ungkvæg.

FORMA gør gældende:

— i en første tid, efter den 8. oktober 1970 og inden hun bortforpagtede sin bedrift, har Damas udlejet ca. 15 ha af sin bedrift til Joseph Arbusti, der er søn af hendes tidligere forpagter, på hvilke produktionen og salget af mælk fortsatte efter den ovennævnte dato;

— af de 21 malkekøer, der var i den pågældende bedrift den 8. april 1970, er en del blevet overført til Joseph Arbusti's bedrift.

4. Ved afgørelse af 16. marts 1979 har Conseil d'État udsat sagen og i henhold til EØF-traktatens artikel 177 forelagt Domstolen følgende spørgsmål:

1. er den i artikel 6 i Rådets forordning nr. 1975/69 og i artikel 14 i Kommissionens forordning nr. 2195/69 omhandlede forpligtelse — som er underskrevet af den pågældende landbruger — til at give fuldt og endeligt afkald på at sælge mælk og mejeriprodukter, knyttet til personen eller til bedriften, og hvilke virkninger har en overdragelse af ejendommen til eje eller til brug for retten til præmien;

2. angår den nævnte forpligtelse kvægbestanden, og overføres sælgerens forpligtelse til erhververen ved overdragelsen af de malkekøer, som gav anledning til tildeling af præmien.

5. En udskrift af forelæggelsesafgørelsen er indgået til Domstolen den 16. maj 1979.

I henhold til artikel 20 i protokollen vedrørende statutten for EØF-Domstolen er der indgivet skriftlige indlæg af Damas, repræsenteret af advokat F. Kappelhoff-Lançon, Bordeaux, samt af Professeur D. Linotte, universitetet i Potiers, af FORMA, repræsenteret af advokat Philippe Villey, Paris, og af Kommissionen for De europæiske Fællesskaber, repræsenteret af B. Hoff-Nielsen, som befuldmægtiget, bistået af J. Delmoly, begge medlemmer af Kommissionens juridiske tjeneste.

På grundlag af den refererende dommers rapport og efter at have hørt generaladvokaten har Domstolen i henhold til procesreglementets artikel 95 besluttet at henvise sagen til første afdeling.

## II — Skriftlige indlæg i henhold til artikel 20 i protokollen vedrørende statutten for Domstolen

Ifølge *Damas* fremgår det entydigt af de relevante fællesskabsbestemmelser, at de forpligtelser, som hun har indgået, er knyttet til hendes person.

Affattelsen af artiklerne 5 og 6 i forordning nr. 1975/69 og artiklerne 12, litra d), og 14, litra b), i forordning nr. 2195/69, som alene anvender udtrykkene »landbrugere«, »brugere«, »præmieberettigede«, lader næppe nogen tvivl åben i denne henseende. Da det drejer sig om en præmieordning for ikke-markedsføring af mælk, er der på intet tidspunkt (i modsætning til, hvad der gælder for

ordningen med slagtepræmier) tale om forpligtelser vedrørende bedriften, kvægbestanden eller eventuelle erhververe heraf. Selve udtrykket »den berettigedes forpligtelse«, som anvendes flere steder i disse bestemmelser, viser klart, at forpligtelsen er af personlig art. Den er forbundet med begrebet præmie, og det ses ikke, hvordan den skulle kunne omfatte bedriften eller kvægbestanden eller erhververe heraf.

Den bogstavelige fortolkning bekræftes desuden ved modsædningsslutninger og analogisk fortolkning.

Hvis man sammenligner præmieordningen for slagtning af køer med præmieordningen for ikke-markedsføring af mælk, konstaterer man uden vanskelighed for så vidt angår den første ordning, at forpligtelsen direkte vedrører kvægbestanden, og at den indførte ordning, for at få virkning, skal overføre forpligtelsen til den eventuelle køber. For at sikre systemets effektivitet er der fastsat en række formforskrifter: køerne bliver alle mærket, de ledsages af en særlig attest i alle handelstransaktioner indtil slagtningen; enhver køber skal forud for salget oplyses om anvendelsesformålet for den købte ko.

Den omstændighed, at ingen af disse formforskrifter er indeholdt i ordningen med præmier for ikke-markedsføring af mælk, mens de i denne ordning indeholdte formforskrifter derimod alene vedrører landbrugerens personlige virksomhed, beviser tværtimod, at forpligtelsen til ikke-markedsføring er en forpligtelse af personlig art.

Vedrørende spørgsmålet, om forpligtelsen kan være knyttet til bedriften, må der henvises til artikel 19, stk. 1, litra b), i forordning nr. 2195/69, hvorefter »medlemsstaterne bemyndiges til at fastsætte supplerende betingelser (for ydelse af præmien) ... vedrørende midlertidig eller endelig overdragelse af den berettigedes bedrift«. Når fællesskabsforordningerne således har givet medlemsstaterne mulighed for at fastsætte supplerende bestemmelser vedrørende bedriftens senere skæbne, er det klart, at forordningerne, end ikke forudsætningsvist, ikke har fastsat nogen sådan betingelse. Den franske stat har ikke gjort brug af denne kompetence.

Den fuldt ud personlige karakter af den forpligtelse, som Damas har påtaget sig inden for rammerne af de kontraktsmæssige forhold mellem hende og FORMA, følger desuden af princippet om aftalers virkning. Dette princip, der er et af medlemsstaterne anerkendt generelt retsprincip, er en integrerende del af fællesskabsretten. Den eventuelle overdragelse af den forpligtelse, som den pågældende har påtaget sig, til en tredjemand er derfor utænkelig, så meget desto mere som overdragelsen vil kunne forstås som en overdragelse af gæld, hvilket i almindelighed er forbudt.

Endelig har den franske forvaltning på tidspunktet for de faktiske omstændigheder anvendt den ovennævnte fortolkning. I en skrivelse af 6. april 1970 til Damas har directeur départemental de l'agriculture faktisk meddelt hende, at den forpligtelse, som hun ønskede at indgå, var af »individuel karakter«.

*FORMA* anfører først, at Rådets forordning nr. 1975/69 og Kommissionens forordning nr. 2195/69 tilsigter en nedsættelse af produktionen af mælk og

mejeriprodukter, idet landbrugerne bl.a. tilskyndes til at erstatte deres opdræt af malkekvæg med opdræt af kvæg bestemt til fremstilling af oksekød. Dette mål forfølges ved ydelse af en præmie for ikke-markedsføring af mælk. Den præmieberettigede forpligter sig til:

— at give fuldt og endeligt afkald på at sælge mælk og mejeriprodukter;

— på sin bedrift at have lige så meget eller mere voksent kvæg, end det antal malkekøer, som han havde på datoen for indgivelse af ansøgningen.

I tilfælde af ikke-opfyldelse af disse forpligtelser er der foreskrevet sanktioner, som omfatter indstilling af betalinger samt inddrivelse af allerede udbetalte beløb, hvis den præmieberettigede fortsat sælger mælk, eller inddrivelse af den første rate af præmien, hvis han ikke opfylder forpligtelsen til at have et mindsteantal voksent kvæg på sin bedrift.

Formålet med de ovennævnte forordninger forudsætter, at de af de præmieberettigede påtagne forpligtelser er forbundet med bedriften og ikke med den berettigede person.

Bestemmelserne i artikel 16 i forordning nr. 2195/69, som sidst ændret ved Kommissionens forordning (EØF) nr. 2240/70 af 4. november 1970 (JO 1970 L 242, s. 12), der synes at være af fortolkende art, bekræfter dette, eftersom de indebærer, at en køber af bedriften over for den kompetente myndighed skal forpligte sig til fortsat at opfylde de af sælgeren påtagne forpligtelser. Denne fortolkning synes bekræftet ved den omstændighed, at artikel 16, stk. 2, kun tillægger de af den præmieberettigede påtagne forpligtelser en personlig karakter i visse snævert afgrænsede tilfælde.

Det er desuden i overensstemmelse med formålet med de nævnte forordninger, at den besætning af malkekøer, der eksisterede på tidspunktet for indgivelse af anmodningen om præmie, ikke — bortset fra de i den ovennævnte artikel 16, stk. 2, nævnte undtagelsestilfælde — ved overdragelse til tredjemænd fortsat kan anvendes til produktion af mælk og mejeriprodukter, bestemt til salg, og at den præmieberettigedes forpligtelse til ikke at sælge mælk derfor nødvendigvis bør overføres til køberen af malkekøer. En modsat fortolkning gør det umuligt at nå det ved de pågældende forordninger tilsigtede mål, hvorefter der skal ske en nedsættelse af bestandene af malkekvæg, der producerer mælk bestemt til salg.

*Kommissionen for De europæiske Fællesskaber* mener *for så vidt angår det første spørgsmål,* at den berettigedes forpligtelse på ingen måde er forbundet med en bestemt landbrugsbedrift.

Dette fremgår allerede af den sjette betragtning til forordning nr. 1975/69, der alene henviser til landbrugerens personlige forpligtelse, samt af artiklerne 6 og 8, stk. 2, i samme forordning, hvor der alene er tale om præmieberettigede, uden at det nogen steder præciseres, at forpligtelsen desuden er forbundet med landbrugsbedriften.

Denne konstatering bekræftes ligeledes ved artikel 5, stk. 2, i nævnte forordning, som ændret ved forordning nr. 1386/70 (EFT specialudgave (anden serie) III, s. 49), hvorefter »enhver efterfølger på bedriften har ret til at påtage sig at fortsætte gennemførelsen af de forpligtelser, som hans forgænger har påtaget sig«.

Hvis den nye ejer eller forpagter ikke er forpligtet til at overtage forpligtelsen, er det klart, at den ikke er forbundet med den landbrugsbedrift, der drives af den præmieberettigede på tidspunktet for indgivelse af ansøgningen.

De samme slutninger kan udledes af artikel 16, stk. 1, i Kommissionens forordning nr. 2195/69, som ændret ved forordning nr. 2240/70, der bemyndiger medlemsstaterne til at inddrive det i samme forordnings artikel 8, stk. 2, 1. pkt., omhandlede beløb.

»såfremt den begunstigede eller enhver efterfølger på bedriften, som over for den kompetente myndighed har påtaget sig at fortsætte gennemførelsen af de forpligtelser, som hans forgænger har påtaget sig, ikke over for den kompetente myndighed på tilfredsstillende måde har bevist, at han har det antal voksent kvæg, der er omhandlet i artikel 8, stk. 2, 2. pkt., i forordning (EØF) nr. 1975/69«.

Bedriften er her alene nævnt for det tilfælde, hvor efterfølgeren har påtaget sig at fortsætte gennemførelsen af de forpligtelser, der er forbundet med præmien for ikke-markedsføring. Men hvis det antages, at efterfølgeren på bedriften ikke har påtaget sig denne forpligtelse, er den præmieberettigede, der har solgt bedriften eller overdraget brugen heraf, ikke udsat for inddrivelse, for så vidt som han kan bevise, at han fortsat opfylder de i artikel 6 og artikel 8, stk. 2, i forordning nr. 1975/69 omhandlede forpligtelser.

Den ovennævnte fortolkning er desuden den eneste, der er forenelig med den gennemførte ændring af ordningen. Ved genindførelsen af præmieordningen i 1973 har forfatterne til forordning nr. 1353/73 (EFT L 141, 1973, s. 18), der mente, at det var nødvendigt at styrke ordningens effektivitet og lette kontrolforanstaltningerne, udtrykkeligt forbundet den af den præmieberettigede indgåede forpligtelse med den af denne på tidspunktet for indgivelse af ansøgningen drevne landbrugsbedrift. Da en sådan ændring af lovgivningen ikke kan have tilbagevirkende kraft, er det ikke korrekt at fortolke de tidligere bestemmelser på en måde, der giver dem en tilsvarende virkning som den nye ordning.

Det må under alle omstændigheder ikke glemmes, at den begunstigede, da forpligtelsen er personlig, fortsat er forpligtet til at opfylde den, selv når han afhænder eller bortforpagter sin bedrift, og når hans efterfølger ikke underskriver forpligtelsen. Han er derfor altid forpligtet til ikke længere at sælge mælk og til at have et mindsteantal voksent kvæg.

Ved det *andet spørgsmål* spørger den nationale ret med rette, om forpligtelsen til at have et vist antal voksent kvæg angår kvægbestanden, og om sælgerens forpligtelse overføres til erhververen af de malkekøer, som gav anledning til tildeling af præmien.

Det fremgår af de bestemmelser, der finder anvendelse i det foreliggende tilfælde, dvs. artikel 8 i forordning nr. 1975/69, at den begunstigede ikke er forpligtet til fortsat at have de malkekøer, der var genstand for ansøgningen, og som har givet anledning til betaling af den første rate af præmien. Han er alene forpligtet til i en fem-årig periode (jf. forordningens artikel 11) at have lige så meget eller mere voksent kvæg, end det antal malkekøer, som han havde på datoen for indgivelse af ansøgningen.

Denne slutning bekræftes ligeledes af artikel 14, stk. 2, i forordning nr. 2195/69, der foreskriver, at den kompetente myndighed fastsætter det antal malkekøer, der giver ret til præmien, men som ikke pålægger denne myndighed at mærke køerne eller at udfylde en særlig attest.

Den præmieberettigedes forpligtelse er således ikke forbundet med bestemte malkekøer. De køer, der har været genstand for en ansøgning om præmie, kan sælges af den begunstigede, uden at dette hverken automatisk eller nødvendigvis medfører overførsel af den pågældende forpligtelse.

I det tilfælde, hvor erhververen af malkekøer ikke overtager den i præmieordningen omhandlede forpligtelse, må den begunstigede, som ønsker at bevare sin ret til præmien, under alle omstændigheder bevare det antal voksent kvæg, som er omfattet af hans forpligtelse. Domstolen har desuden allerede accepteret denne fortolkning i sag 84/76, Collic mod FORMA.

Præmien for ikke-markedsføring er kort sagt betinget af, at det bevises, at forpligtelserne til ikke at sælge mælk og at have et bestemt antal voksent kvæg er blevet overholdt i hele den foreskrevne periode på fem år. Disse forpligtelser kan opfyldes af den præmieberettigede eller af en erhverver, der frivilligt har påtaget sig fortsat at opfylde dem, men de er ikke forbundet med den begunstigedes landbrugsbedrift eller med antallet af malkekøer på tidspunktet for indgivelsen af ansøgningen. Overdragelsen af bedriften eller malkekøer indebærer således ikke, at der overføres forpligtelser til erhververen, eller at overdrageren automatisk mister sin ret til præmien.

Kommissionen mener, 'når henses til ovennævnte overvejelser, at de spørgsmål, som er forelagt Domstolen, bør besvares således:

»Rådets forordning nr. 1975/69, især artiklerne 6, 8 og 11, og Kommissionens forordning nr. 2195/69, især artiklerne 14, stk. 2, og 16, stk. 1, skal fortolkes således:

— retten til præmien for ikke-markedsføring er betinget af, at den begunstigede i en periode på fem år overholder forpligtelsen til ikke at sælge mælk og til i samme periode at have lige så meget eller mere voksent kvæg, end det antal malkekøer, der gav anledning til tildelingen af præmien;

— den underskrevne forpligtelse er personlig og er ikke samtidig forbundet med bedriften, hvorfor overdragelsen af ejendomsretten eller brugen af bedriften ikke har direkte virkning for retten til præmien;

— den indgåede forpligtelse er ikke forbundet med bestemte dyr, hvorfor forpligtelsen ikke automatisk overføres til erhververen af de malkekøer, der på tidspunktet for indgivelse af ansøgningen gav anledning til tildelingen af præmien for ikke-markedsføring.«

## III — Mundtlig forhandling

Sagsøgeren i hovedsagen, repræsenteret af advokat F. Kappelhoff-Lançon, Bordeaux, FORMA, repræsenteret af advokat P. Villey, Paris, og Kommissionen for De europæiske Fællesskaber, repræsenteret af J. Delmoly, den juri-

diske tjeneste, har afgivet mundtlige indlæg i retsmødet den 6. december 1979.

Generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 17. januar 1980.

## Præmisser

1 Ved afgørelse af 16. marts 1979, indgået til Domstolen den 16. maj 1979, har Den franske Republiks Conseil d'État forelagt Domstolen to præjudicielle spørgsmål vedrørende fortolkningen af Rådets forordning nr. 1975/69 af 6. oktober 1969 om indførelse af en præmieordning for slagtning af køer og for ikke-markedsføring af mælk og mejeriprodukter (EFT specialudgave (anden serie) III, s. 39), samt af Kommissionens forordning nr. 2195/69 af 4. november 1969 om gennemførelsesbestemmelser for denne præmieordning (JO L 278, 1969, s. 6).

2 Disse spørgsmål er blevet rejst under en retssag vedrørende en afgørelse fra Fonds d'orientation et de regularisation des marchés agricoles (FORMA) — den kompetente franske myndighed for tildeling og udbetaling af de i Rådets forordning nr. 1975/69 omhandlede præmier — om hos sagsøgeren i hovedsagen at inddrive den del af præmien for ikke-markedsføring af mælk og mejeriprodukter, som sagsøgeren havde fået udbetalt à conto.

3 Forordning nr. 1975/69 bestemmer i artikel 5, at landbrugere, der har over ti malkekøer, efter anmodning kan oppebære en præmie for ikke-markedsføring af mælk og mejeriprodukter. Artikel 6 bestemmer, at præmien er betinget af den berettigedes skriftlige forpligtelse »om at give fuldt og endeligt afkald på at sælge mælk og mejeriprodukter«, herunder også vederlagsfri overdragelse, senest seks måneder efter indgåelsen af den nævnte forpligtelse. Ifølge forordningens artikel 7 udgør præmien to hundrede regningsenheder pr. malkeko, der ejes på bedriften på datoen for indgivelse af ansøgningen, og ydelse af præmien er begrænset til det antal malkekøer, som den berettigede, der driver landbrugsbedriften, besidder på en referencedato. Forord-

ningens artikel 8, der indeholder de nærmere vilkår for udbetalingen af præmien, bestemmer, at halvdelen af præmien pr. malkeko udbetales i de tre måneder, der følger efter påtagelsen af den ovennævnte forpligtelse, og foreskriver i stk. 2, 2. pkt. at:

»resten udbetales årligt i fire lige store dele, såfremt den begunstigede på tilfredsstillende måde over for den kompetente myndighed har bevist, på den ene side, at han har lige så meget eller mere voksent kvæg, end det antal malkekøer, som han havde på datoen for indgivelse af ansøgningen og, på den anden side, at han har overholdt den i artikel 6 omhandlede forpligtelse.«

Såfremt en af de to ovennævnte betingelser ikke overholdes, bestemmes det endelig i forordningens artikel 11, at:

»Såfremt den ... i artikel 6 omhandlede forpligtelse i en 5 årig periode at regne fra datoen for indgivelse af ansøgning om præmie ikke overholdes, foretager medlemsstaterne inddrivelse af præmien med forbehold af eventuelle straffebestemmelser«,

og i artikel 16 i Kommissionens gennemførelsesforordning nr. 2195/69 bestemmes det, at:

»Såfremt den begunstigede ikke over for den kompetente myndighed på tilfredsstillende måde har bevist, at han har det antal af voksent kvæg, der er omhandlet i artikel 8, stk. 2, 2. pkt., i forordning (EØF) nr. 1975/69, foretager medlemsstaterne inddrivelse af det i samme forordnings artikel 8, stk. 2, 1. pkt., omhandlede beløb«.

4 Det fremgår af sagens akter, at sagsøgeren i hovedsagen, der havde anmodet om en præmie for ikke-markedsføring af mælk og mejeriprodukter, den 8. april 1970 har underskrevet den i artikel 6 i forordning nr. 1975/69 omhandlede forpligtelse om at give fuldt og endeligt afkald på at sælge de ovennævnte produkter, herunder at overdrage dem vederlagsfrit, senest seks måneder efter indgåelsen af den skriftlige forpligtelse, dvs. fra den 8. oktober 1970. Sagsøgeren fik således tilkendt den pågældende præmie, og modtog i henhold til bestemmelserne i artikel 8, stk. 2, 1. pkt., i den nævnte forordning den første rate af præmien fra FORMA. FORMA, der efter en kontrol, som blev gennemført af de kompetente myndigheder, har konstateret, at sagsøgeren fortsat havde leveret mælk efter den 8. oktober 1970, inddrev ved eksi-

gibel afgørelse, der blev meddelt den 10. marts 1972, det nævnte beløb i henhold til artikel 11 i forordning nr. 1975/69 og artikel 16 i forordning nr. 2195/69. Sagsøgeren har anfægtet denne inddrivelse og har herved bl.a. gjort gældende, at hun havde indstillet enhver levering af mælk fra den 7. september 1970, og at hun, efter faktisk at have udskiftet sin besætning af malkekvæg med voksent kvæg, havde måttet ophøre med at udøve direkte virksomhed som landbruger, og havde måttet sælge sin kvægbestand og bortforpagte sin ejendom, hvilket skete ved kontrakt af 2. august 1971 med tilbagevirkende kraft fra 1. november 1970.

5 Under hensyn til FORMA's opfattelse, som bestrides af sagsøgeren, og hvorefter den af den berettigede påtagne forpligtelse fortsat binder denne ved overdragelse af landbrugsbedriften, har den nationale retsinstans forelagt Domstolen følgende spørgsmål:

1. Er den i artikel 6 i Rådets forordning nr. 1975/69 og i artikel 14 i Kommissionens forordning nr. 2195/69 omhandlede forpligtelse — som er underskrevet af den pågældende landbruger — til at give fuldt og endeligt afkald på at sælge mælk og mejeriprodukter, knyttet til personen eller til bedriften, og hvilke virkninger har en overdragelse af ejendommen til eje eller til brug for retten til præmien?

2. Angår den nævnte forpligtelse kvægbestanden, og overføres sælgerens forpligtelse til erhververen ved overdragelsen af de malkekøer, som gav anledning til tildeling af præmien?

*a) Vedrørende det første spørgsmål*

6 Ved besvarelsen af spørgsmålene fra den nationale ret må den pågældende ordning undersøges, især ud fra de væsentlige formål, som den forfølger. Som det fremgår af præamblen, har Rådets forordning nr. 1975/69, under hensyn til overskudssituationen for mælk og mejeriprodukter i Fællesskabet, til formål at fremme tendensen hos visse grupper af landbrugsbedrifter i Fællesskabet til at opgive mælkeproduktionen eller markedsføring af mælk og mejeriprodukter, og med henblik herpå at indføre en slagtepræmie for malkekøer samt en præmie for ikke-markedsføring af de nævnte produkter.

Betragtet i lyset af disse formål fremgår det således af forordning nr. 1975/69, at den væsentlige retlige begrundelse for ydelsen af præmien for ikke-markedsføring af mælk og mejeriprodukter og opretholdelsen af denne fordel er det endelige afkald, som den berettigede i henhold til artikel 6 har givet på at sælge de nævnte produkter i den periode på fem år, som er omhandlet i forordningens artikel 11. I denne sammenhæng udgør den berettigedes skriftlige forpligtelse om at give afkald på at sælge de pågældende produkter det væsentligste middel, hvorved forordning nr. 1975/69 forfølger sine formål, hvorfor en krænkelse af denne forpligtelse, der indebærer en tilsidesættelse af disse formål, medfører, at ydelsen af og opretholdelsen af den med præmien forbundne fordel er uberettiget og savner retligt grundlag. Under disse betingelser er den omstændighed, at den berettigede i den ovennævnte periode til fordel for en tredjemand har givet afkald på at drive landbrugsbedriften, ikke tilstrækkelig til at fritage den berettigede for den skriftlige forpligtelse, eller til at den pågældende endeligt har erhvervet det acontobeløb samt de øvrige rater af præmien, som han har fået udbetalt, hvis det grundlæggende formål, der forfølges med forordning nr. 1975/69, nemlig den effektive ikke-markedsføring af de pågældende produkter i hele den omhandlede periode, tilsidesættes.

7 Disse grundlæggende træk ved den pågældende ordning bekræftes af Rådets forordning nr. 1386/70 af 13. juli 1970 (EFT specialudgave (anden serie) III, s. 49) samt af Kommissionens gennemførelsesforordning nr. 2240/70 af 4. november 1970, der trådte i kraft den 8. november 1970 (JO L 242, 1970, s. 12). Sidstnævnte forordning, der indfører nye bestemmelser om overdragelse af landbrugsbedrifter og om force majeure-tilfælde, fastslår klart i sin første betragtning, at de eneste omstændigheder, der kan begrunde en manglende overholdelse af den præmieberettigedes skriftlige forpligtelse vedrørende ikke-markedsføring af mælk og mejeriprodukter, er dem, som er »uafhængige af den berettigedes vilje«, og som opfylder betingelserne om force majeure i den i artikel 2 forudsatte betydning. Derimod bestemmer nævnte forordning vedrørende overdragelse af landbrugsbedriften udtrykkeligt i artikel 1, der svarer til artikel 5, stk. 2, i forordning nr. 1975/69, at det acontobeløb af præmien, som er udbetalt til den berettigede, kun endeligt erhverves af denne, for så vidt som efterfølgeren påtager sig »fortsat at opfylde de forpligtelser, som den tidligere ejer har påtaget sig«. Ifølge artikel 1 i forordning nr. 2240/70 har erhververens forpligtelse kun frigørende virkning for den tidligere ejer, såfremt han har påtaget sig forpligtelsen »over for

den kompetente myndighed«. Det fremgår klart af disse bestemmelser — når bortses fra særlige omstændigheder, der ikke er underkastet den berettigedes vilje, som force majeure-tilfælde — at ønsket om at sikre, at den pågældende ordning får fuld virkning, dvs. ikke-markedsføring af mælk og mejeriprodukter i hele den pågældende periode, udgør det tilgrundliggende væsentlige kriterium, som regulerer betingelserne for ydelsen af præmien og betingelserne for den berettigedes endelige erhvervelse af det modtagne a conto-beløb.

8 Af disse grunde må det første spørgsmål besvares således, at den skriftlige forpligtelse, som præmiemodtageren har påtaget sig til ikke at sælge mælk og mejeriprodukter, jf. artikel 6 i Rådets forordning nr. 1975/69 af 6. oktober 1969, er knyttet til personen og ikke til bedriften. Ved en overdragelse af ejendommen til eje eller til brug fortaber modtageren retten til præmien og er forpligtet til at tilbagebetale den kompetente myndighed allerede modtagne acontobeløb og enhver anden rate af præmien, såfremt salget af mælk og mejeriprodukter faktisk ikke er indstillet i den pågældende bedrift i hele den relevante periode.

*b) Vedrørende det andet spørgsmål*

9 Som Domstolen har fastslået i dom af 1. marts 1977 i sag 74/76, (»*Collic*« Sml. 1977, s. 361), har forordning nr. 1975/69 ikke blot til formål at bremse markedsføringen af mælk og mejeriprodukter, men også samtidig at motivere de præmieberettigede til at anvende deres mælkeproduktion til opdræt af slagtekvæg og til effektivt at udnytte deres bedrifters kapacitet, især hvad angår produktionen af oksekød. Netop med henblik på dette formål forpligter artikel 8, stk. 2, 2. pkt., den berettigede til i den periode på fem år, som præmiebetalingen strækker sig over, til at have lige så meget eller mere voksent kvæg end det antal malkekøer, som han havde på datoen for indgivelse af ansøgningen, og som gav anledning til præmien, og bestemmelsen gør den ratevise udbetaling af præmiens restbeløb betinget af, at denne forpligtelse overholdes.

10 Dette formål kræver ikke, at den præmieberettigede i den pågældende periode fortsat har de malkekøer, der var til stede på bedriften ved indgivelsen af ansøgningen, og som gav ret til præmien. Artikel 5, stk. 1, litra a), og artikel 6, stk. 1, i Kommissionens gennemførelsesforordning nr. 2195/69, foreskriver vedrørende »slagtepræmier«, at den kompetente myndighed, hvis den efterkommer de indgivne ansøgninger, foretager en mærkning af alle de malkekøer, der er i bedriften, og udfærdiger en særlig attest med henblik på at identificere dem. Derimod bestemmer artikel 14, stk. 2, litra b), i samme forordning vedrørende »præmier for ikke-markedsføring af mælk og mejeriprodukter«, at den kompetente myndighed alene er forpligtet til at fastslå »antallet« af malkekøer, der giver ret til præmien. Denne forskel i de retlige ordninger bekræfter, at den forpligtelse, som artikel 8, stk. 2, i forordning nr. 1975/69 pålægger præmiemodtageren til at have et bestemt antal af voksent kvæg, alene vedrører dette »antal«, og ikke er forbundet med bestemte dyr. Heraf følger, at den ved forordning nr. 1975/69 indførte ordning ikke er til hinder for, at den berettigede sælger de malkekøer, som er til stede på bedriften på tidspunktet for ansøgningens indgivelse. Den omstændighed, at den berettigede kan overdrage de pågældende køer, indebærer ved overdragelse, at den skriftlige forpligtelse, som han har påtaget sig til ikke at markedsføre mælk og mejeriprodukter, ikke omfatter kvægbestanden og derfor ikke for de solgtes køers vedkommende automatisk overføres til køberen af disse.

11 Det andet spørgsmål må derfor besvares således, at præmiemodtagerens forpligtelse til at have lige så meget eller mere voksent kvæg, end det antal malkekøer, som han havde på datoen for indgivelse af ansøgningen, ikke er knyttet til bestemte dyr. Ved overdragelse af de malkekøer, som var til stede på bedriften ved ansøgningens indgivelse, og som gav ret til præmien, overføres præmiemodtagerens forpligtelse til ikke at afsætte mælk eller mejeriprodukter ikke på grund af den skete overdragelse til køberen af disse køer.

## Vedrørende sagens omkostninger

De udgifter, som er afholdt af Kommissionen for De europæiske Fællesskaber, som har afgivet indlæg for Domstolen, kan ikke godtgøres. Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den nationale ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

kender

DOMSTOLEN (første afdeling)

vedrørende de spørgsmål, der er forelagt den af Den franske Republiks Conseil d'Etat ved afgørelse af 16. marts 1979, for ret:

1. **Den skriftlige forpligtelse, som præmiemodtageren har påtaget sig til ikke at sælge mælk og mejeriprodukter, jf. artikel 6 i Rådets forordning nr. 1975/69 af 6. oktober 1969, er knyttet til personen og ikke til bedriften. Ved en overdragelse af ejendommen til eje eller til brug fortaber modtageren retten til præmien og er forpligtet til at tilbagebetale den kompetente myndighed allerede modtagne acontobeløb og enhver anden rate af præmien, såfremt salget af mælk og mejeriprodukter faktisk ikke er indstillet i den pågældende bedrift i hele den relevante periode.**

2. **Præmiemodtagerens forpligtelse til at have lige så meget eller mere voksent kvæg, end det antal malkekøer, som han havde på datoen for indgivelse af ansøgningen, er ikke knyttet til bestemte dyr. Ved overdragelse af de malkekøer, som var til stede på bedriften ved ansøgningens indgivelse, og som gav ret til præmien, overføres præmiemodtagerens forpligtelse til ikke at afsætte mælke eller mejeriprodukter ikke på grund af den skete overdragelse til køberen af disse køer.**

O'Keeffe Bosco Koopmans

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 13. februar 1980.

A. Van Houtte
Justitssekretær

A. O'Keeffe
Formand for første afdeling